

OP EEN STOEL, voeten op de bovenste sport, ellebogen op de knieën, hoofd tussen de handen, ietwat gebogen dus, zit de verteller in de hoek van wat een enigszins donkere zolder blijkt te zijn, die niettemin verlicht wordt door een rare keep, geen dakraam maar een soort smalle opening, die doet denken aan een cartouche of aan een horizontaal – geen verticaal – schietgat waardoor de man, godzijdank, het landschap kan bekijken als hij daar zin in heeft. En het is een bekoorlijk landschap. Exact het type dat Hölderlin vanuit zijn zolder bij de molenaar kon zien: een pastoraal, vredig, zowel plechtig als precies vergezicht, bestaande uit elegante bomen, kleine kudden, golvende lijnen, een mooi licht en enkele daken. Bravo voor het landschap. Ondanks zijn wat mismoedige houding lijkt de verteller te tobben, hoe dan ook na te denken, maar misschien is hij al met al niet zo mismoedig, misschien heeft hij zich gewoon op zijn zolder teruggetrokken om niet te worden lastiggevallen, omdat hij zich daar goed voelt – er hangt een aangename houtgeur – of omdat hij graag door die kleine opening kijkt? Het is waarachtig mooier dan een film. Zelfs ik, die aan de andere kant van de – vrij ruime – zolder zit en beurtelings kijk naar de verteller, die ik in profiel zie, en naar de opening, die helder is als de hoop, voel me gelukkig en rustig in deze situatie.

Normaal gezien kun je niet zo dicht bij een verteller komen. Niet dat het verboden is of taboe: het is meer dat je zoiets niet doet. Het is bijna ongepast. Maar onze situatie is van dien aard dat je ongepastheid niet langer als een geldig obstakel kunt beschouwen. Hij richt zijn blik niet op me, ook al weet hij heel goed dat ik daar ben. Bij hem voel ik me zoals je je kunt voe-

len bij een denkbeeldig schepsel of een spook, of bij een woeste aanwezigheid die evengoed zou kunnen opspringen en je vermoorden, maar vreemd genoeg ben ik, ondanks mijn doorgaans vreesachtige aard, helemaal niet bang voor hem. Eindelijk is het zover! fluister ik hem toe. Zo lang al wilde ik je opzoeken. Ik kon je maar niet te pakken krijgen. Waarheen ik me ook wendde, je was er niet. Je leek je uit de voeten te hebben gemaakt. En daar zit je dan op je plaats, hier op zolder, en kijkt door die lichtspleet naar alles wat zich mogelijk in het landschap afspeelt.

Hij draagt het wat groezelige, ouderwetse grijze pak waarin ik hem altijd heb gezien. In feite is het een vrij elegante verteller. Als hij sneakers en een t-shirt had gedragen, zou ik me niet op mijn gemak hebben gevoeld, want dan zou hij op een reël iemand hebben geleken. Vanwege het soort pak dat hij draagt, denk ik dat hij beslist uit het verleden afkomstig is, een niet zo ver verleden trouwens, begin twintigste eeuw, schat ik. Na de oorlog? Voor de oorlog? Buiten de oorlog. Hij heeft de oorlog niet gekend. Ik geloof zelfs dat hij niet weet wat dat is. Misschien komt het doordat hij altijd afgelegen op het platteland heeft gewoond. Hij wekt de indruk – niet alleen nu, zo heb ik hem altijd gezien – dat hij alleen daken, bomen, gestalten heeft aanschouwd. Je hebt ook de indruk dat hij niet verwekt werd. Het is moeilijk je een moeder of een vader, of een moeder en een vader voor te stellen bij de verteller. Of dan alleen als kind, toen hij klein was en voorbestemd tot een bestaan als verteller zoals sommige Tibetaanse kinderen voorbestemd zijn tot de rol van Rinpoche. Hij is hoe dan ook alleen, eenzaam op aarde, zonder er evenwel onder te lijden; dat is zijn status. Ik heb me nooit echt afgevraagd of hij nog maagd is. Heeft hij vroeger of nu soms vleselijke omgang gehad met een man of vrouw? Het zou kunnen dat de verteller een dubbele, zo niet een driedubbele bodem heeft. Om te beginnen hangt er al een raadselachtig waas over zijn bestaan en zijn aanwezigheid, maar zoals dat geldt voor de

kosmos, de planeten en de universums, kun je je voorstellen dat er, voorbij het zichtbare en het waarneembare, miljoenen lichtjaren hiervandaan een schimmig leven van de verteller bestaat. Dat kun je trouwens over vrijwel iedereen zeggen, toch?

Zelf ben ik wellicht een raar creatuur dat ik me zo op mijn gemak voel bij hem, in zijn aanwezigheid. Pas op: ik kan me ook op mijn gemak voelen bij andere levende, aardige en zachte wezens. En mijn relatie met de verteller zou trouwens ontoereikend zijn. Als ik alleen daarover beschikte, zou ik wel duizend andere dingen missen: ik heb nog een leven. Want bij hem leef je niet, je bent elders, je bevindt je in een opgeschorte, eeuwige tijd, alsof alles stil is blijven staan. Ik voel een quasi erotische aantrekkingskracht tot die opgeschorte, gestokte tijd, want hij vervult mijn ziel, mijn verstand en welhaast mijn lichaam met de grootste zaligheid. Ik herinner me een vriend die me er heel terecht op wees dat je eigenlijk, tijdens je bestaan, wel duizend dingen doet, maar dat de liefde bedrijven het enige is waarop je wacht en dat al het overige in feite maar opvulling is in afwachting van dat moment. Zelf zou ik dat kunnen zeggen over mijn ontmoeting met de verteller. Al het overige is – soms weliswaar aangename – opvulling, maar altijd in afwachting van die stilzwijgende ontmoeting op zolder of elders – soms gebeurt het elders. Nou ja, ook weer niet zo'n stilzwijgende ontmoeting, ook al zeggen we geen woord, want de chemie tussen hem en mij vloeit met een zeldzame kracht. Ik zou zelfs kunnen zeggen dat een echt gesprek juist daaruit bestaat.

Hij en ik zullen dus een poosje bij elkaar blijven. Ik werp een blik op de zolder, waar eerlijk gezegd niet veel staat. Toen ik klein was, heb ik een soortgelijke zolder gekend, in het vakantiehuis van mijn grootouders van moederszijde in Thézan-lès-Béziers. Het was een raar huis, dat alleen in juli werd geopend en de rest van het jaar gesloten bleef, zodat vader zich meteen na

onze aankomst met een bezem wapende en naar het terras liep, waar de enorme kruin van een lager geplante linde boven prijkte, om daar de massa bladeren op te ruimen en weg te vegen die er een jaar lang waren gevallen en waarin misschien schorpioenen zaten. De woonkamer, de slaapkamers en het terras lagen op de begane grond. Op de verdieping had je een grote, lege zolder waar we niet mochten binnengaan, waarom weet ik niet. Toch kon je de deur ervan op een kier zetten en binnenkijken in die volstrekt lege zolder, maar het was uitgesloten dat we er zouden spelen, laat staan dat we er onze intrek zouden nemen. De zolder van mijn verteller is minder leeg dan die van Thézan-lès-Béziers, hij is om te beginnen ook kleiner, donkerder, met een lager dak of liever een lager gebinte. Er staan wel wat meubelen of kisten in deze of gene hoek. Door de spleten in de plankenvloer kun je, nee, niet het daglicht zien, maar perfect de geluiden horen in het vertrek eronder.

Ik kijk of hij daarnaar luistert, maar nee, hij luistert niet of nauwelijks. Het lijkt wel alsof hij vooral, of liever uitsluitend, door de lichtspleet kijkt, en dat niet eens de hele tijd, niet als een uitkijk, nee, veeleer als iemand die iets wil checken door nu en dan een blik te werpen, of als iemand die door het schouwspel van de natuur in dromen verzinkt. Ik kijk samen met hem, maar ben verder van de opening verwijderd omdat ik aan de overkant van de zolder zit, zodat ik eigenlijk alleen een lichtspleet kan zien, terwijl hij zich op een ideale afstand van die opening bevindt en bijgevolg de ontelbare, onophoudelijk veranderende details van het landschap kan waarnemen.

(...) (in het manuscript ontbreken hier een tiental pagina's, die de op haar sterfbed geïnterviewde auteur van de tekst aldus heeft samengevat):

Als mijn geheugen me niet in de steek laat – maar de tekst zit heel ver weg – vertelt de vertelster na de vorige zin dat ze pro-